

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΙΣΤΟΡΙΑ

κατεύθυνσης

ΟΜΑΔΑ Α

A1.

α. Αγροτική μεταρρύθμιση σχ. βιβλίο σελ. 42: Το 19^ο αιώνα στην Ευρώπη «καθώς η κατοχή γης έπαυε προοδευτικά ... κοινωνικές συνθήκες.»

β. Κίνημα στο Γουδί: σχ. βιβλίο σελ. 86 - 88: «Το 1909 συντελείται μια τομή ... μέσω της Βουλής» και «στις 15 Μαρτίου ... τις επιδιώξεις του.»

γ. Συνθήκη Σεβρών: σχ. βιβλίο σελ.96: « Η Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου / 10 Αυγούστου 1920) ... απτή πραγματικότητα.» και σελ. 144: « (Τον Ιούλιο του 1920) υπογράφηκε ... προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα.»

A2.

α. Λ

β. Σ

γ. Σ

δ. Σ

ε. Λ

B1.

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 84: «Η οργάνωση των κομμάτων ήταν εμφανής ... υπέρ της εκλογικής τους περιφέρειας.»

β. Σχολικό βιβλίο σελ. 84: «Αντίθετα με άλλες χώρες της Ευρώπης ... του ενεργού πληθυσμού.»

B2.

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 251: «Η πρόταση του Ελ. Βενιζέλου ... υπέρ του λαού σας.»

β. Σχολικό βιβλίο σελ. 252-253: « Παρά το αρνητικό κλίμα που δημιουργήθηκε ... στις 4 Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους.»

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΟΜΑΔΑ Β

Γ1.

α. Στις 8 Αυγούστου 1910 διεξάγονται εκλογές για αναθεωρητική Βουλή σύμφωνα και με τις επιδιώξεις του Στρατιωτικού Συνδέσμου που περίπου ένα έτος πριν (15 Αυγούστου 1909) εκφράστηκε μέσω του Κινήματος στο Γουδί με μεταρρυθμιστικά αιτήματα. Στις εκλογές αυτές δεν είχε συγκροτηθεί κανένα νέο μεγάλο κόμμα που να υποστηρίζει τις συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις, ωστόσο φορείς των νέων ιδεών υπήρξαν ανεξάρτητοι υποψήφιοι, οι λεγόμενοι εκσυγχρονιστές.

Αυτοί συσπειρώθηκαν γύρω από το πρόσωπο του κρητικού ηγέτη Ελ. Βενιζέλου, ο οποίος εξελέγη χωρίς να συμμετέχει στην προεκλογική αναμέτρηση. Αυτό έγινε γιατί ο Βενιζέλος την περίοδο εκείνη είναι πρόεδρος της Κρητικής Κυβέρνησης, όμως δέχεται πρόσκληση από το Στρατιωτικό Σύνδεσμο να αναλάβει την πρωθυπουργία της Ελλάδας το Σεπτέμβριο του 1910. Πράγματι, ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της Κυβέρνησης Δραγούμη στις 6 Οκτωβρίου 1910. Όπως πληροφορούμαστε από το **Κείμενο Α**, ο Βενιζέλος αναλαμβάνει επίσης τα υπουργεία Στρατιωτικών και Ναυτικών. Στις 8 Οκτωβρίου αναπτύσσει στο κοινοβούλιο τις βασικές κυβερνητικές του θέσεις και στις 9 Οκτωβρίου ολοκληρώνεται η συζήτηση γύρω από τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησής του.

Επόμενο βήμα του νέου πρωθυπουργού είναι να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης, κάτι που στάθηκε τελικά αδύνατο λόγω έλλειψης απαρτίας και έτσι ο Βενιζέλος υποβάλει στο βασιλιά την παραίτησή του ζητώντας τη διάλυση του κοινοβουλίου και την προκήρυξη νέων εκλογών. Ο βασιλιάς Γεώργιος Α' δέχεται την εισήγηση του Βενιζέλου, διαισθανόμενος το αυξανόμενο λαϊκό ρεύμα υπέρ του πρωθυπουργού.

Έτσι, στις 12 Οκτωβρίου προκηρύσσονται εκ νέου εκλογές, διάβημα που προκαλεί τη ζωηρή αντίδραση των παλαιών κομμάτων. Οι ηγέτες των τριών από τα ισχυρότερα αυτά κόμματα, Γ. Θεοτόκης, Δ. Ράλλης και Κ. Μαυρομιχάλης, θεωρώντας αντισυνταγματική την κίνηση του βασιλιά, καταγγέλλουν τη βίαιη διάλυση της Βουλής και αποφασίζουν να μη συμμετάσχουν στην επικείμενη εκλογική αναμέτρηση του Νοεμβρίου.

Η δραματική αυτή απόφαση των τριών ηγετών είναι ουσιαστικά συνυφασμένη με το πολιτικό αδιέξοδο στο οποίο είχαν περιπέσει τα παλαιά κόμματα παρά με την καταγγελία της βασιλικής πρωτοβουλίας. Στην πραγματικότητα, η απόφαση αυτή αντικατοπτρίζει τη θέση αδυναμίας των παλαιών πολιτικών δυνάμεων και την ελπίδα τους ότι θα έχουν καλύτερη τύχη σε μια μελλοντική εκλογική αναμέτρηση, με δεδομένη τη φθορά της νέας κυβέρνησης, όπως χαρακτηριστικά σχολιάζεται στο **Κείμενο Α**. Τελικά, το κόμμα Φιλελευθέρων, το κόμμα που είχε ιδρύσει ο Βενιζέλος, καταλαμβάνει συντριπτική πλειοψηφία εδρών στις εκλογές του Νοεμβρίου

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

1910: 307 έδρες σε σύνολο 362. Ο Βενιζέλος είναι πλέον ελεύθερος να προχωρήσει στο μεταρρυθμιστικό του έργο.

Το ρεύμα που είχε το κόμμα του Βενιζέλου φάνηκε και στις επόμενες εκλογές του Μαρτίου του 1912, στις οποίες πήραν μέρος όλες οι πολιτικές δυνάμεις. Ανέδειξε 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36. Σ' αυτές τις εκλογές φάνηκε ότι η πλειοψηφία των ψηφοφόρων τάχθηκε υπέρ του κόμματος των Φιλελευθέρων, επειδή οι καινοτομίες που είχαν εισηγηθεί γέννησαν την ελπίδα για την επίλυση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων.

Τα παλιά κόμματα, όπως πληροφορούμαστε από το **Κείμενο Β**, κατόρθωσαν να αναδείξουν βουλευτές μόνο εκεί όπου οι υποψήφιοί τους ήταν κορυφαίες προσωπικότητες. Πολλοί αρχηγοί μόλις κατάφεραν να εκλεγούν, ενώ άλλοι, όπως ο Δ. Ράλλης και ο Α. Ζαΐμης κατέλαβαν έδρα στη νέα Βουλή μόνο σε άλλες περιοχές, με αναπληρωματικές εκλογές. Η αντιπολίτευση στη νέα Βουλή ασκήθηκε και από παλιούς ηγέτες, όπως ο Γ. Θεοτόκης, ο Δ. Ράλλης και ο Κ. Μαυρομιχάλης, αλλά και από νέους πολιτικούς ηγέτες, όπως ο Δ. Γούναρης, ο Π. Τσαλδάρης και ο Ν. Δημητράκοπουλος.

β. Ο Ελ. Βενιζέλος από την αρχή ήδη της πρωθυπουργίας του ήρθε αντιμέτωπος με το ιδιαίτερα ευαίσθητο θέμα της Κρήτης ... Σχολικό βιβλίο σελ. 218-219: «Λίγους μήνες μετά την ανάληψη ... ταχύτερα και ασφαλέστερα.»

Όπως μας πληροφορεί το **Κείμενο Β**, η Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Μαρτίου του 1912, ξεκίνησε τη λειτουργία της κάτω από δραματικές συνθήκες λόγω της ανάφλεξης του κρητικού ζητήματος. Στην Κρήτη σκόπιμα είχαν διενεργηθεί εκλογές την ίδια μέρα με την Ελλάδα, με σκοπό να αποσταλούν οι εκπρόσωποι στο ελληνικό κοινοβούλιο, με δεδομένο ότι το νησί είχε κηρύξει μονομερώς την ένωση με την Ελλάδα μετά το κίνημα των Νεότουρκων. Τα αποτελέσματα, μάλιστα, ήταν διαφορετικά από την ελληνική εκλογική αναμέτρηση, αφού το κόμμα του Βενιζέλου εξέλεξε μόνο 23 βουλευτές σε σύνολο 69.

Παρά τις πιέσεις αυτές από την πλευρά της Κρήτης, ο Βενιζέλος κρατά σταθερά αρνητική στάση στην είσοδο των Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο. ... Σχολικό βιβλίο σελ. 219: «Αλλά ο Βενιζέλος, ως πρωθυπουργός ... ένοπλα τμήματα.» Ο ίδιος ο Βενιζέλος βιώνει δύσκολες ώρες, όπως μας πληροφορεί το **Κείμενο Β**, αφού πρόκειται για παλιό αγωνιστή και επαναστάτη και για τέσσερις μέρες παρέμεινε κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Φρύνη» του Παλαιού Φαλήρου, όπου έμενε.

Σχολικό βιβλίο σελ. 219: «Εκείνο που δεν είχε κατορθώσει ... στις 12 Οκτωβρίου 1912.»

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Δ1.

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 166: «Η μικρασιατική καταστροφή επηρέασε σημαντικά την πορεία του ελληνικού έθνους...σε όλους τους τομείς της ζωής του νεοελληνικού έθνους.»

Σχολικό βιβλίο σελ. 166 - 167: «Σημαντικότερες ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων στην εθνολογική σύσταση του πληθυσμού ... εξελληνίστηκαν πλήρως»

Συγκεκριμένα στοιχεία για την περιοχή της Θράκης μας δίνει το **Κείμενο Α**. Ο ελληνικός πληθυσμός της περιοχής είχε υποστεί δραστική μείωση μετά τη βουλγαρική κατοχή του 1913, για αυτό το ελληνικό κράτος και η ΕΑΠ έδωσαν άμεση προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων εκεί. Το 1924 οι Έλληνες της Θράκης αποτελούν το 62, 1% του πληθυσμού, ενώ το 1928, ένας στους τρεις κατοίκους είναι Έλληνας.

Σχολικό βιβλίο σελ. 167: «Η κυριότερη όμως μεταβολή στην εθνολογική σύσταση λόγω της εγκατάστασης ... ενσωματώθηκαν στον εθνικό κορμό.»

Όλες οι περιοχές, άλλωστε, στις οποίες γίνεται αναφορά στα **Κείμενα Β και Γ**, όπως η πεδιάδα των Σερρών, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης και οι περιοχές της Αξιούπολης, της Βέροιας, της Έδεσσας, της Αριδαίας και της Φλώρινας. Σύμφωνα και την άποψη του Ελ. Βενιζέλου, η οποία παρατίθεται στο **Κείμενο Α**, από ομιλία του το 1929, το ελληνικό κράτος είχε κατακτήσει σημαντική εθνική ομοιογένεια. Επίσης και ο Γερμανός Stephan Ronhart συμφωνεί με την προηγούμενη παρατήρηση, όπως πληροφορούμαστε από το **Κείμενο Β**, αφού κάνει αναφορά στην ομοιογένεια του ελληνικού πληθυσμού ως προς τη γλώσσα και τη θρησκεία μετά την έλευση των προσφύγων.

β. Σχολικό βιβλίο σελ. 167-168: «Για ένα διάστημα η άφιξη των προσφύγων ... αυτές τις ασχολίες στην πατρίδα τους.»

Παράλληλα, αντίστοιχες πληροφορίες λαμβάνουμε από το **Κείμενο Β**, όπου γίνεται αναφορά στα μεγάλα εγχειροβελτιωτικά και αρδευτικά έργα στις πεδιάδες των Σερρών, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης. Επίσης, στο **Κείμενο Γ** γίνεται αναφορά για τις καλλιέργειες στην Αξιούπολη, τη Βέροια, την Αριδαία, την Έδεσσα και τη Φλώρινα.

Τέλος, ο Πίνακας μάς δίνει στατιστικά στοιχεία που αποδεικνύουν την αύξηση της παραγωγής των καλλιεργειών. Η σχετική μείωση της παραγωγής το 1922 οφείλεται στα γεγονότα της μικρασιατικής καταστροφής που ανέκοψαν την αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας. Στη συνέχεια, όμως, τα στοιχεία αποδεικνύουν την ώθηση που έδωσε το προσφυγικό στοιχείο στη γεωργική παραγωγή της χώρας.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΟΚΟΡΗ Χ.
